

rister, der via deres uafhængighed samt viden og erfaring fra dommerarbejdet samtidig er i stand til at sikre, at sagsbehandlingen foretages retssikkerhedsmæssigt forsvarligt. Dette er også i almindelighed begrundelsen for, at lovgivningsmagten i vidt omfang har bestemt, at der skal medvirke dommere i de enkelte offentlige råd og nævn.

Navnlig ud fra tilsvarende hensyn til at sikre en kvalificeret, uafhængig og retssikkerhedsmæssigt forsvarlig sagsbehandling finder udvalget, at det er af væsentlig betydning, at dommerne kan medvirke i *private klage- og ankenævne*.

Udvalgets flertal finder, at dommere fra alle instanser fortsat skal kunne deltage i de offentlige og private råd og nævn. Et medlem finder derimod, at kun byretsdommere fremover skal kunne deltage i de offentlige råd og nævn, idet man vender det almindelige juridiske system på hovedet, hvis den afgørelse, der indbringes for byretten, er underskrevet af en højesteretsdommer og dermed båret af dennes autoritet. Det viser sig ved, at kun få af disse afgørelser indbringes således for domstolene.

Hertil bemærker udvalgets flertal, at der ikke foreligger noget belæg for at antage, at undladelse af at indbringe råd- og nævnsafgørelser for domstolene skyldes, at borgeren eller forbrugeren har den opfattelse, at det ikke nytter noget at indbringe afgørelsen for domstolene, alene fordi afgørelsen er truffet af et nævn med en højesteretsdommer som formand. Flertallet finder derfor, at også dommere fra Højesteret, landsretterne og Sø- og Handelsretten fortsat bør kunne varetage hverv som formænd for råd og nævn.

For så vidt angår *voldgift* anfører udvalget generelt, at det er værdifuldt, at alle dommere kan medvirke i behandlingen af voldgiftssager, da der under voldgiftsinstituttet afgøres en lang række konkrete retstvister mellem både private og offentlige parter, der kan have vidtrækkende økonomisk eller anden betydning, og hvor resultatet ikke efterfølgende kan indbringes for domstolene.

Privat voldgift er af væsentlig betydning for løsning af erhvervslivets tvister. Det gør sig ikke mindst gældende i tvister med en udenlandsk part. Tilsvarende er Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed af væsentlig betydning for konfliktløsning på bygge- og anlægsområdet, hvor nævnet er det dominerende entrepriseretlige konfliktløsningsorgan. Dommeres medvirken i voldgifter er en sikkerhed for en betryggende sagsbehandling og for rigtige afgørelser i konfliktløsningsorganer, hvor der ikke er adgang til efterfølgende at indbringe sagerne for de almindelige domstole.

De faglige voldgifter er en central del af konfliktløsningen inden for det arbejdsretlige system, der bl.a. omfatter Arbejdsretten, faglige voldgifter, forligsmandsinstitutionen og en række fagretlige nævn, hvor der ikke alternativt består en mulighed for at lade sagen afgøre af de almindelige domstole. For arbejdsmarkedets parter er det derfor væsentligt, at sagerne i de faglige voldgifter kan behandles af dommere, herunder højesteretsdommere, der besidder de nødvendige juridiske og processuelle kvalifikationer og kan sikre en retssikkerhedsmæssigt forsvarlig behandling. Dommermedvirken er en integreret del af det arbejdsretlige system, som er af stor betydning og værdi for samfundet i almindelighed og for arbejdsmarkedets parter i særdeleshed. Medvirken af dommere i det arbejdsretlige konfliktløsningsystem bør derfor efter udvalgets opfattelse bevares.

Dommermedvirken i de særlige domstole (dvs. Den særlige Klageret, Arbejdsretten og tjenestemandstretterne) findes naturligt ud fra den omstændighed, at de særlige domstole er en del af domstolssystemet, hvor dommerne udfører et arbejde, der er sidestillet med arbejdet i de almindelige domstole.

Dommeres *deltagelse i lovforberedende udvalg og dommeres forfattervirksomhed* udgør efter udvalgets opfattelse et værdifuldt bidrag ved udarbejdelsen af en række af de lovforslag, der vedtages af Folketinget. I de lovforberedende udvalg, navnlig de udvalg, der behandler juridisk prægede problemstillinger, er det efter udvalgets opfattelse væsentligt at fastholde muligheden for dommerdeltagelse, fordi dommerne her bidrager med juridiske kundskaber og med erfaringer fra det praktiske retsliv, som er med til at sikre kvaliteten af de anbefalinger, som udvalgene kommer med.

Ud fra samme betragtning finder udvalget det også i forbindelse med *undervisnings- og censorvirksomhed* meget nyttigt at kunne drage nytte af den viden og erfaring fra retslivet, som dommere bidrager med.

Varetagelse af *bestyrelseshverv* i navnlig ikke-erhvervsdrivende fonde er der efter udvalgets opfattelse heller ikke grund til at forbyde.

Udvalgets kortlægning af dommerens bibeskæftigelse viser endvidere, at dommerne varetager enkelte andre typer bibeskæftigelse, der ikke falder ind under de ovenfor anførte typer af bibeskæftigelse. De oplysninger, der foreligger om karakteren af disse hverv, giver efter udvalgets opfattelse ikke anledning til at forbyde dommere at varetage disse forskellige enkeltstående hverv.

Det er således samlet set udvalgets opfattelse, at dommere fortsat skal kunne varetage alle typer af bibeskæftigelse, der ikke giver anledning til habilitets-